

**UCHWAŁA NR 224/XLV/2024
RADY GMINY SZULBORZE WIELKIE**

z dnia 30 kwietnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Szulborze Wielkie
na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy dla Gminy Szulborze Wielkie na lata 2024 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szulborze Wielkie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Aneta Niemira

Załącznik do Uchwały Nr 224/XLV/2024
Rady Gminy Szulborze Wielkie
z dnia 30 kwietnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY SZULBORZE WIELKIE
NA LATA 2024-2030**

Szulborze Wielkie 2024 r.

Spis treści

strona

I. Wprowadzenie.....	3
II. Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Szulborze Wielkie w odniesieniu do danych ogólnopolskich.....	6
1. Charakterystyka Gminy Szulborze Wielkie.....	6
2. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Szulborze Wielkie w odniesieniu do danych ogólnopolskich w latach 2020-2023.....	8
III. Zasady działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.....	14
IV. Adresaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	15
V. Analiza SWOT.....	15
VI. Cel strategiczny Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	16
VII. Cele szczegółowe, obszary, kierunki i działania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	17
VIII. Podmioty instytucjonalne i zasoby ludzkie oraz działania przewidziane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.....	25
IX. Środki finansowe na realizację programu.....	25
X. Monitorowanie działań w ramach programu.....	26
XI. Sprawozdawczość.....	26
XII. Podsumowanie.....	26

I. WPROWADZENIE

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocy domowej. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc. Istnieje ustawowa definicja tego zjawiska. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej charakteryzuje przedmiot swoich regulacji i odniesień. Nowelizacja ustawy antyprzemocowej zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”, Ustawowej definicji oczekiwało się także pojęcie „osoby stosującej przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Zmienił się (rozszerzył) również krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja zmienia m.in. procedurę „Niebieskiej Karty” i wprowadza programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową. Zgodnie z nowelą, definicja przemocy domowej brzmi: "należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Nowelizacja wprowadza do powyższej definicji nowe elementy: żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także połączenie takich przewag) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej.

W szczególności, przemocą domową będą działania lub zaniechania:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja Ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej. Obejmować ona teraz będzie:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Za specjalistami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie warto wspomnieć rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej, polegającej na zachowaniach intencjonalnych, prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje: groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą;
3. Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;
4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: pozbawianie lub ograniczanie możliwości podejmowania pracy i uzyskania samodzielności finansowej, zabieranie, wydzielanie środków finansowych wypracowywanych przez osoby doznające przemocy, niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;
5. Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy,

uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Mówiąc o przemoc należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemy dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem niniejszy dokument stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy. Pozwala on jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Gminy Szulborze Wielkie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, obejmującego lata 2021-2023. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Są to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny,
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego,

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Treść i postanowienia zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami podejmującymi problem przemocy w rodzinie, tj.:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętym Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2029 przyjętym Uchwałą nr LXV/384/2023 Rady Powiatu w Ostrowi Mazowieckiej z dnia 28 września 2023 r.
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2021-2027 przyjętą Uchwałą nr 117/XXIII/2021 Rady Gminy Szulborze wielkie z dnia 23 grudnia 2021 r.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE SZULBORZE WIELKIE W ODNIESIENIU DO DANYCH OGÓLNOPOLSKICH

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie danych zastanych – wyników badań i raportów dotyczących problemu przemocy w Polsce, a także w oparciu o dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej podmiotów:

- Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Szulborze Wielkie;
- Komisariatu Policji w Małkini Górnej,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szulborzu Wielkim,
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim.

1. Charakterystyka Gminy Szulborze Wielkie

Liczba ludności w Gminie Szulborze Wielkie w 2023 roku wyniosła 1538 mieszkańców, z czego 48,6% stanowiły kobiety, a 51,4% mężczyźni. Mieszkańcy Gminy Szulborze Wielkie zawarli w 2023 roku 8 małżeństw, w tym samym okresie odnotowano 2 rozwody.

Gmina Szulborze Wielkie ma ujemny przyrost naturalny wynoszący 19 osób. W 2023 roku urodziło się 10 dzieci, w tym 7 dziewczynek i 3 chłopców. W wieku produkcyjnym mieszkańców Gminy Szulborze Wielkie jest 55,7%, 21,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,9 % mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Liczba mieszkańców	Gmina Szulborze Wielkie – udział procentowy
W wieku przedprodukcyjnym	21,4%
W wieku produkcyjnym	55,7%
W wieku poprodukcyjnym	22,9%

Oznacza to, iż corocznie zwiększa się udział seniorów w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Jest to tendencja charakterystyczna dla całego kraju.

Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej wynika, że w 2023 roku w Gminie Szulborze Wielkie zarejestrowanych było 26 osób bezrobotnych, w tym 10 kobiet. Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe.

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej Gminy Szulborze Wielkie są ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezrobocie.

Powód przyznania pomocy z pomocy społecznej	Liczba Rodzin		
	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ubóstwo	32	33	31
Przemoc w rodzinie	13	2	4
Bezrobocie	18	21	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	19	23
Potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym potrzeba ochrony wielodzietności	12	10	15
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	3	10	12
	Rodziny wielodzietne	1	5
	Rodziny niepełne	1	2
Niepełnosprawność	10	9	16
Długotrwała lub ciężka choroba	12	8	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	2
Alkoholizm	1	0	0

Źródło: Dane OPS w Szulborzu Wielkim.

Liczyby nie sumuje się, gdyż jedna rodzina korzystająca z pomocy, może mieć wiele powodów.

2. Analiza danych statystycznych dotyczących problemu przemocy w Gminie Szulborze Wielkie w odniesieniu do danych ogólnopolskich w latach 2020-2023

Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w szczególności przyczyn i skutków przemocy domowej oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawa nakłada także na gminy obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, które realizują działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, mającą na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej. Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz specjalistów i podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej obligatoryjnie wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji,

mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zadania grup diagnostyczno-pomocowych to w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",
 - b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Szulborze Wielkie została oparta o sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2021-2023, sprawozdawczość Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim oraz Komisariatu Policji w Małkini Górnej.

Analizując dane zawarte w sprawozdaniu z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2022 wynika, że Program ukierunkowany był przede wszystkim

na zadania mające na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez rozwój działań profilaktycznych, udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy oraz zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc.

Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy. Na poziomie deklaracyjnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%–90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy. Nadal jednak ok. 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu różnice dotyczą stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – ok. 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin dotkniętych przemocą, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni i mogą zrobić. Jak wynika z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie”, według Polaków, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. 9% osób (a więc co jedenasta) sądzi, że dotyczy niemal każdego gospodarstwa domowego, a kolejne 25% jest zdania, że dotyczy dużej części tj. ponad połowy. Z drugiej strony, co dziesiąta osoba uważa, że to zjawisko, które występuje bardzo rzadko (8%) lub wcale (2%). Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, to - jako zjawisko co najmniej częste - postrzega ją 24% badanych, a jako bardzo rzadkie lub w ogóle nie występujące - 15%. Obecnie zdecydowana większość Polaków uważa, że prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie (72%) oraz, że pomaganie osobom krzywdzonym jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka (76%). Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nawet nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować, gdy widzi się coś niepokojącego¹.

Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61645 formularzy „Niebieska Karta - A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 71631, czego 51935 stanowiły kobiety, 10982 osoby małoletnie, zaś 8714 mężczyźni. W 2021 roku dane były zbliżone; formularzy „Niebieska Karta - A”

¹ Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie raport Kantar Polska dla Ministerstwa rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z X.2019 r.

wypełniono ogółem 64250. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 75761, w tym 55112 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 11129, a mężczyźni 9520. Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła ogółem 77808; a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

ROK	2020	2021	2022
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta -A”	72601	64250	61645

Źródło: dane statystyczne Komendy Głównej Policji

Przemoc może pojawić się w każdym domu. Nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy bywają zarówno mieszkańcy w dużych miastach, jak i mniejszych miejscowościach czy wsiach. Zdarzenia, w których dochodzi do przemocy dotyczą zarówno małżeństw, jak i związków partnerskich, są także sytuacje, w których znęcano się nad dziećmi, czy mieszkającymi we wspólnym domu seniorami.

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować można, iż na przestrzeni lat 2020-2023 na terenie Gminy Szulborze Wielkie problem zdiagnozowanej przemocy domowej zmniejszył się.

LICZBA PROWADZONYCH PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY” na terenie Gminy Szulborze Wielkie				
ROK	2020	2021	2022	2023
Policja	19	13	2	4

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Szulborze Wielkie

Poniższa tabela przedstawia działania Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2020 – 2023.

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba procedury „Niebieska Karta”, w tym :	19	13	2	4
-liczba NK A założonych w czasie trwania tej samej procedury	1	2	0	1
-liczba NK A – nowych wszczynających procedurę	14	4	1	4
-liczba NK - kontynuacja z lat poprzednich	5	9	1	0
Liczba „Niebieskiej Karty C”	13	4	1	5
Liczba „Niebieskiej Karty D”	13	4	1	4

Liczba spotkań ZI	6	21	4	6
Liczba powołanych Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	0	0	0	1
Liczba spotkań Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	0	0	0	2
Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” w tym:	10	12	2	3
- na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	5	6	2	2
- braku zasadności podejmowanych działań	5	6	0	1

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Szulborze Wielkie

Należy zwrócić uwagę, że rok 2020 to czas pandemii, pomoc osobom doświadczającym przemocy była bardzo utrudniona. Wiele placówek pracowało zdalnie, a część z nich była zamknięta, nie udzielała pomocy. Osoby stosujące przemoc czuły się bardziej bezkarne, a doznające przemocy były odizolowane od pomocy z zewnątrz i całkowicie zdane na stałą obecność osoby stosującej przemoc. Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Szulborze Wielkie można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy kobiety i dzieci.

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE „NIEBIESKIEJ KARTY”								
	Osoby doświadczające przemocy domowej				Osoby stosujące przemoc domową			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Kobiety	19	13	2	5	0	0	0	0
w tym:								
- do 18 roku życia	0	0	0	1	0	0	0	0
- 18- 67 lat	19	13	2	1	0	0	0	0
- 67 <	0	0	0	3	0	0	0	0
Mężczyźni	0	0	0	1	19	13	2	4
w tym:								
- do 18 roku życia	0	0	0	0	0	0	0	0
- 18-67 lat	0	0	0	1	19	13	2	4
- 67 <	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Szulborze Wielkie

Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach Programu odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Głównym celem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest prowadzenie działań dotyczących zapobiegania nadużywaniu alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego

trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowanie społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424).

W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Ofiarami przemocy pijanego rodzica częściej są partnerzy, niż dzieci, te są zdecydowanie częściej zaniedbywane. Częstym źródłem problemów w polskich rodzinach jest alkohol. Powszechnie wiadomo, że po wypiciu alkoholu ludziom „puszczają hamulce”, ludzie przestają się kontrolować, bywa, że stają się agresywni².

Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w większości przypadków nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Jak wynika z Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie - raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z października 2019 roku osoby doświadczające przemocy w rodzinie rzadko zwracają się o pomoc. Zazwyczaj przemoc jest przez członków rodziny ukrywana. Przyczyny takiej sytuacji są różne: przekonanie, że nie dzieje się nic nietypowego; niskie poczucie własnej wartości; pogląd, że „brudy pierze się we własnym domu”; chęć uniknięcia wstydu; lojalność i przywiązanie do osoby dopuszczającej się przemocy; wiara, że podobne sytuacje nie powtórzą się. Na zgłoszenie przypadku przemocy, np. na policję, osoby jej doświadczające często decydują się, gdy przemoc trwa już od wielu lat. Czasami ma to miejsce w momencie, gdy wydarzy się coś drastycznego, trudnego do zaakceptowania, przemoc się zaostrzy. Może to być też moment w życiu osoby doświadczającej przemocy, w którym poczuje się ona bardziej pewna siebie lub otrzyma wsparcie innych osób”. Ważnym czynnikiem skłaniającym do poszukiwania pomocy - w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie przez kobiety - jest rozszerzenie się przemocy na dzieci, to, że zaczynają one cierpieć. Profesjonaliści zwracają uwagę, że większość osób doświadczających przemocy w rodzinie, nie jest zainteresowana zgłoszeniem tej przemocy czy otrzymaniem pomocy, np. w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

² <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/8805983,przemoc-domowa-w-oparach-uzaleznien.html>

Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą domową jest więc wzmocnienie tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą. Wiele przypadków przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez świadków, np. sąsiadów. Wtedy szczególnie trudno jest przekonać osoby doświadczające przemocy, że powinny poszukać pomocy i podjąć kroki zmierzające do zmian. Osoby doświadczające przemocy domowej najczęściej także w rodzinie szukają pomocy w związku z zaistniałą sytuacją. Według ekspertów, osoby doświadczające przemocy domowej, jeśli decydują się na szukanie pomocy poza rodziną, to najczęściej wzywają policję. Duża część osób szuka także wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej.

W rodzinach o wyższym statusie społecznym korzysta się z pomocy psychologów czy terapeutów, jednak pojawiła się opinia eksperta, że sprzyja to ukrywaniu przemocy.

Profesjoniści potwierdzają, że osoby doświadczające przemocy domowej, najczęściej korzystają ze wsparcia psychologicznego i pomocy prawnej. Problemem jest ograniczona dostępność niektórych form pomocy: darmowej psychoterapii, grup wsparcia czy schronisk, gdzie osoby doświadczające przemocy mogą się zatrzymać po opuszczeniu domu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowane były w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielki, a także Zespołu Interdyscyplinarnego i działających w jego ramach Grup diagnostyczno-pomocowych. Lokalny system wsparcia dla rodzin z problemem przemocy w Szulborzu Wielkim dotyczy zatem głównie trzech obszarów:

- a) pomocy obejmującej wsparcie emocjonalne i okazanie zrozumienia, ewentualnie wskazanie miejsc schronienia,
- b) pomocy materialnej i socjalnej (konkretne wsparcie finansowe),
- c) edukacji i interwencji prawnej polegającej na pomocy w przygotowaniu pism procesowych czy wskazaniu możliwych działań prawnych.

Celem podejmowanych działań jest przede wszystkim uświadamianie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania. Zjawisko przemocy w rodzinie obok problematyki uzależnień wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy domowej.

III. ZASADY DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Zakres świadczonej pomocy obejmuje osoby doznające przemocy domowej i sprawców przemocy domowej oraz pozostałych mieszkańców Gminy Szulborze Wielkie, poprzez podnoszenie świadomości oraz świadczenie konkretnej pomocy w kontekście problemu przemocy domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej opiera się na zasadach zawartych w obowiązujących aktach prawnych, a dotyczą one:

- wzajemnej współpracy organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych oraz organizacji, środowisk i osób fizycznych, uprawnionych

lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i jej negatywnych konsekwencji,

- jawności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- szczególnej ochrony dzieci, których gwarantowanym prawem jest funkcjonowanie w bezpiecznym środowisku domowym.

IV. ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2023

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Szulborze Wielkie – osoby zagrożone lub doświadczające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc domową. Ważnym adresatem programu, w kontekście przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom przemocowym – są osoby nieradzące sobie z trudnymi emocjami.

V. ANALIZA SWOT

Mocne strony

- Działania profilaktyczne skierowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców Gminy Szulborze Wielkie.
- Zjawisko nagłaśniane przez media.
- Wyspecjalizowana kadra poszerzająca systematycznie swoje kompetencje.
- Znajomość środowiska przez Zespół Interdyscyplinarny.
- Współpraca instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Spójny charakter programów o zasięgu lokalnym i powiatowym.

Słabe strony

- Brak programu edukacyjno-korekcyjnego dla osób stosujących przemoc domową na terenie Gminy Szulborze Wielkie.
- Ograniczony lub odległy czasowo dostęp do psychiatrów i psychologów dla dzieci i dorosłych.
- Niewystarczająca ilość mieszkań w zasobach komunalnych.
- Niski poziom zaangażowania instytucji w pracę zespołu, grup, wsparcie osób, których dotyczy problem przemocy.
- Przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany.
- Niewystarczające działania profilaktyczne.
- Niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych.
- Brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy.

- Niewystarczające poradnictwo wychowawcze.
- Ograniczona możliwość specjalistycznego wsparcia typu rehabilitacja, dogoterapia, hipoterapia, lasoterapia, hydroterapia, stanowiące element pracy terapeutycznych minimalizującej skutki doświadczania przemocy.
- Brak regularności w dostępności grup wsparcia dla kobiet oraz mediacjach.

Szanse

- Wspecjalizowana kadra regularnie doskonali swoje umiejętności i działania. Chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc.
- Większa świadomość mieszkańców Gminy Szulborze Wielkie reagowania na cierpienie.
- Zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka jako pełnoprawnego członka rodziny.
- Większe inwestowanie w wykształcenie i rozwój dzieci.
- Dostrzeganie ważności w działaniach profilaktycznych.

Zagrożenia

- Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów.
- Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.
- Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach konfliktowych.
- Etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne.
- Zdarzanie się sytuacji nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy.
- Niewystarczający stopień współpracy międzyinstytucjonalnej.

VI. CEL STRATEGICZNY GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2023

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy domowej na lata 2024-2030 jest **„Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla doznających przemocy domowej w Gminie Szulborze Wielkie”**. Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów działań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE, OBSZARY, KIERUNKI I DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2023

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Obszar 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- 1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej.

Rodzaje działań:

- 1.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową.

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim, placówki ochrony zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024-2030

- 1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

Rodzaje działań:

1.2.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiające jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową.

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji w Małkini Górnej, Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim, placówki ochrony zdrowia.

Termin realizacji: 2024-2030

1.3. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.

Rodzaje działań:

1.3.1. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową.

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji w Małkini Górnej, Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim, placówki ochrony zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba osób, którym udzielono porady.

Termin realizacji: 2024-2030

1.4. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Rodzaje działań:

1.4.1. Opracowanie oraz realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Realizator: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024-2030

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej.

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunki działań:

2.1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.

Realizatorzy zadania: Wójt Gminy Szulborze Wielkie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim.

Wskaźniki:

- liczba zespołów interdyscyplinarnych,
- liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego.

Termin realizacji: 2024–2030

Rodzaje działań:

2.1.2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych.

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim

Wskaźniki:

- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych.

Termin realizacji: 2024–2030

2.2. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Rodzaje działań:

2.2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu , Zespół Interdyscyplinarny

we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych materiałów informacyjnych.

Termin realizacji: 2024-2030

2.2.2. Opracowanie i realizacja działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Zespół Interdyscyplinarny.

Wskaźniki:

- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.

Termin realizacji: 2024-2030

2.3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Rodzaje działań:

2.3.1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.

Realizatorzy zadania: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, Żandarmerii Wojskowej, ochrony zdrowia, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostki oświaty podległe Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych czy grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy fizycznej,

- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy psychicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy ekonomicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem wykorzystania seksualnego,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem cyberprzemocy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

Termin realizacji: 2024–2030

2.3.2. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, sądy powszechne, ochrona zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia, w tym:
 - liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kk,
 - liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
 - liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
 - liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
 - liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
 - liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony.

Termin realizacji: 2024–2030

2.4. Monitorowanie działań pomocowych.

Rodzaje działań:

2.4.1. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej.

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Szulborze Wielkie.

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

Termin realizacji: 2024–2030

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

3.1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

Rodzaje działań:

3.2.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Realizatorzy zadania: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Ochrona zdrowia, Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostki organizacyjne prokuratury, jednostki oświaty podległe prowadzącym placówki oświatowe, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w ramach zespołów interdyscyplinarnych lub grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”,
- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.

Termin realizacji: 2024–2030

3.2.2. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej między innymi przez:

- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- wydanie wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie,
- zatrzymywanie osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową,
- stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru Policji z zakazem kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, a także nakazania opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ewentualnie tymczasowego aresztowania,
- występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc domową środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, nakazie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Realizatorzy zadania: Policja.

Wskaźniki:

- liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie,

Termin realizacji: 2024–2030

3.2.3. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim,, Komisariat Policji w Małkini Górnej, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

Wskaźniki:

- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy),
- liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b Kk,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej,
- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.

Termin realizacji: 2024–2030

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działanie z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel: Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

4.1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Rodzaje działań:

4.1.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. doradztwa, grup wsparcia, coachingu, czy superwizji.

Realizatorzy zadania: Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji w Małkini Górnej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Szulborzu Wielkim, Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim, ochrona zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań szkoleniowych/superwizyjnych,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach szkoleniowych/superwizyjnych.

Termin realizacji: 2024–2030

VIII. PODMIOTY INSTYTUCJONALNE I ZASOBY LUDZKIE ORAZ DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY SZULBORZE WIELKIE NA LATA 2024-2023

Wszystkie instytucje i placówki powinny ściśle ze sobą współpracować tworząc tym samym efektywny system profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Kooperacja oraz interdyscyplinarny charakter podejmowanych działań powinny również stawiać sobie za jeden z celów trwałą korektę zachowań o charakterze przemocowym sprawców.

1. Zespół Interdyscyplinarny w Szulborzu Wielkim,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej Szulborzu Wielkim,
3. Komisariat Policji w Małkini Górnej,
4. Urząd Gminy w Szulborzu Wielkim,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szulborzu Wielkim,
6. Placówki ochrony zdrowia funkcjonująca na terenie gminy,
7. Szkoła Podstawowa w Szulborzu Wielkim,
8. Sad Rejonowy w Ostrowi Mazowieckiej,
9. Organizacje pozarządowe.

IX. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Szulborze Wielkie w ramach realizacji bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

X. MONITOROWANIE DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Rezultatem prowadzonego monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu, w pierwszym kwartale kolejnego roku.

XI. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych w Programie celów. Ośrodek Pomocy Społecznej przedłoży sprawozdanie roczne Wójtowi Gminy Szulborze Wielkie oraz Radzie Gminy Szulborze Wielkie corocznie do końca I kwartału następnego roku.

XII. PODSUMOWANIE

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia.

Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie. Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochronie Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Szulborze Wielkie na lata 2024-2030 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Aneta Niemira